

ΑΠΟ ΤΑ ΘΕΩΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ

Η ΠΡΩΤΗ ΜΟΝΟΜΑΧΙΑ

Μιά φιλονεικία στὸ σαλόνι τοῦ Σούτσου. — Σκούφες καὶ Πίσσας. — Η πρώτη μονομαχία μεταξὺ Ἑλλήνων. — Τί εἶπαν οἱ Βασιλεῖς.

Μιά νύχτα τοῦ 1847, τρεῖς Βανδροὶ μεθυσμένοι ἐγύριζαν τοὺς δρόμους τῆς Πλάκας τραγουδοῦντες τραγούδια τῆς πατρίδας τους. Ο τρόπος αὐτὸς τῆς διασκεδάσεως ἦταν συνηθισμένος τὴν ἐποχὴν ἑκείνη ἀκόμη καὶ μεταξὺ ἀξιωματικῶν καὶ νέων τῆς καλῆς τάξεως. Άλλα οὐ γλωσσά τῶν Βανδρῶν ἤταν ἀγνωστή στὰς Ἀθήνας.

Η πρώτη μεταξὺ Ἑλλήνων μονομαχία, ποὺ ἐπρόξενης ζωηρὴ ἐντυπωτικὴ στὴν νεοσχηματιστή Ημεραική κοινωνίᾳ ἔγινε κατὰ τὸ 1847. Ο Λιευθυνῆς τῆς ἐφημερίδος «Σωτῆρος» Σκούφος, νέος ζωηρὸς καὶ φτιλοδόξος ἄλλα καὶ πολὺ μορφωμένος γιὰ τὴν ἐποχὴ του εἰχε ἀναλαμβεῖ δημοσιογραφικὸν ἄγνων ἐναντίον τοῦ τότε φρουράρχου Ἀθηναγόρα Πίσσα. Ο πόλεμος αὐτὸς εἰχε ἀφορμὴ ἓνα ἐπεισόδιο τῶν δυὸς ἀνδρῶν μέσον τὸ σαλόνι τοῦ Μιχαήλ Σούτσου.

Ο Πίσσας δὲν ἀπάντησε στὰ ἀρρεῖα τοῦ «Σωτῆρος», ἀλλὰ μιὰ βραδιά, ἐνῷ ὁ δημοσιογράφος ἐγύρων στάτι τον, τρίαν ἄτομα τὸν ἐπλούσιαν καὶ τὸν ἐδυριδόν. Ο Σκούφος, τὴν ἄλλη μέρα, κατήγειλε μὲ τὴν ἐρημερίδα του τὴν ἐπίθεσι καὶ τὴν ἀπέδωσε στὸν Φρούρωφο. Να μὲν δὲν εἰχε ἀναγνωρίσει τὰ τρία ἄτομα, διέκρινε διωσις διὰ φρούρων «στρατιωτικά σκελέα». Ήθελε δηλαδὴ νὰ πῆ μι αὐτὸς διὰ τὴν στρατιωτικὲς βαλτοὶ ἀπὸ τὸν Πίσσα. Ο ιστορικὸς τῆς ἐποχῆς γράφει τὰ ἔξις; χαρακτηριστικά :

«Ἄι ξειθέσιες κατὰ τὸν δημοσιογράφων ἥσαν συγχρότατα. Ἐπειδὴ δὲ αἱ ἐφημερίδες ἐξεδίδοντο ἄπας μόνον ἡ διὰ τῆς ἐρδομάδος, υπῆρχαν περιοδοὶ κατὰ τὰς ὄποις τόσον ουργαὶ ἥσαν αἱ ἐπιθέσεις ὅπει τὸ μητρούμενον νὰ εἰπωμεν ὅτι κάθε μία ἐξ αὐτῶν ἀναλογεῖ πρὸς τὴν ἐκδόσιν ἐπάλλον φυλλῶν! Ἰδιαίτερως ὁ Σκούφος τοῦ «Σωτῆρος» καὶ ὁ Λεβίδης τῆς «Ἐλλάδος», ἐπροσωπωτῶν τὴν βιαστέαν δημοσιογραφικὴν ἀντιπολίτευσιν, ἥσαν οι ουχιότεροι ὑριστάμενοι τὰς ἐπιθέσεις τῶν ἀφορμάντων εἰς τὴν Κυρτενῆν ἥ εἰς τὰ πρόδωπα...».

Ο Σκούφος, ὕστερος ἀπὸ τὴν ἐπίθεσι, ἔστειλε στὸν Πίσσα τοὺς μάρτυρες του. Τὰ τῆς μονομαχίας ἀνέλαβεν «εἰναὶ εὑρισκόμενοι στὸν οὐρανὸν ἡ θεοὶ τοῦ οὐρανοῦ» (!) νὰ διεσαγάγουν δυο Βανδροὺς αἱμομάτικοι, γιατὶ κανεὶς Ἑλλην δὲν εὑρεθῇ ποὺ νὰ γνωρίζῃ τους ἴπποτούς της κωδηκάς.

Τρεῖς μεριδες ἐκράτησαν ἡ διαπραγματεύσεις. Οἱ ἀνεταύλοι ἐπέμεναν νὰ λύσουν διὰ τῶν δλῶν τὴν διαφορά τους, οἱ μάρτυρες διῶμας προσπαθοῦσαν ν' ἀπαλλαγούν ἀπὸ τὸν εὐδύνη τῆς εἰσαγωγῆς ἐνὸς ἔνικοῦ αἱματηροῦ ἐθίμου, που δὲν ἤξεραν πῶς θὰ τὸ πνοδεύῃ διὰ Ελληνικὸς λαος—η μᾶλλον ἔννοιωθαν διὰ τὸ ὑπόδεχονταν ἀσχηματικά...

Τέλος, η μονομαχία ἀπεφασίσθη καὶ ἔγινεν ἓνα χειμωνιάτικο πρώι στὸ Σταδίο, ποὺ ἦταν τότε ἐνημένο μέρος, καὶ τοῖς χρονιασμένες κερδίδες τον ἔβοσαν γιδες.

Οι ἀνεταύλοι ἐπονθεύθησαν σὲ ἀπόστασι δεκαπέντε βημάτων καὶ ἀντίλλαξαν τοὺς βολάς. Άλλα, εἴτε γιατὶ τὸ πρωτοφανὲς τοῦ πράγματος τοὺς εἰχε κάμει νὰ χάσουν τὴν ψυχραίμα τους, ἡ σφραγες ἐπήγαν μαρχαὶ, ἀφοῦ ἐκοψαν λίγα φύλλα ἀπὸ τὰ γύνω δέντρα. Οι δύο Βανδροί, μετά τὸν τερτο πυροβολισμο, ἐπήσιασαν τοὺς ἄντιπλους; καὶ ἐπόρτευαν συμφίλωσι :

— Εἰλέτος τώρα, ἐσεῖς ντώπετε κέρια. Καλὸς ἀντρωπό ἐσεῖς, πίλοι εἰσαστε... Νά ντιασκεντάσουμε δοῖοι μαζί... Πρόξιτο!

— Εδώσαν πράγματος τὰ χέρια, ἀνέβηκαν στὴν ἀμάξια δοῖοι, καὶ ἐπῆγαν στὸ Βανδρέζικο μοναδικὸν ζυθοπαλεόν, κοντά στὸ Βοτανικό, διὸν ἐγλέντησαν «Ἐλληνυπερπόρως» ὡς στὸ βράδυ.

Ἐν τούτοις, τὸ πρᾶγμα ἔγινεν γνωστὸ στὴν πόλι καὶ ἐπροξένησε δυνάτη συγκίνησα. Τὴν ἄλλη μέρα ή βασιλίσσα Ἀμαλία καὶ διὸν ἔλλειπεν τὸν Πίσσα στὰ Ἀνάκτορα καὶ τὸ ἔκαμπαν χωρητικήσιας.

τυκάς, καὶ ὁ δόποις ἀφοβος ἐρρίφθη εἰς τοὺς μεγαλειέρους κινδύνους διὰ τὸ καλὸν τῆς πατρίδος καὶ τὴν δόξαν τοῦ ἔθνους καὶ τῆς θρησκείας, χωρὶς τίποτε νὰ παραίνῃ ὑπὲρ τῆς φιλανθρωπίας καὶ τὸν ὅποιον ἡ ἐκδυλεύεσσι καὶ τὰ κτεροῦμάτα ἡσάθισθαι γεννικῶς ἐπαίνων καὶ θαυμασμοῦ καὶ παρὰ τῶν ἰδιων τῶν ἐχθρῶν. Αἱ τόσαι ἐκδυλεύεις τοῦ ἀνθρώπου αὐτῷ τοῦ ἐπένθυσαν τὴν πλέον τερατώδη ἀχαριστίαν καὶ ἡ καταδρομή ἐστάθη ἡ μόνη ἀνταμοιβή του.

— Υστερος ἀπὸ τόσες καὶ τόσες τυχοδικωτικές περιπέτειες διὰ την πατρίδα καὶ μεγάλη πενία κατέληξε στὴ Θεσσαλονίκη διόπτην καὶ πέθανε τὸ 1850.

ΑΠΟ ΤΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΜΑΣ ΖΩΗ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ

Ο Σκιαθίτης συγγραφεὺς καὶ ἡ ἑορτὴ τοῦ Παρνασσοῦ. Η ἐκπληξης τῆς κυριας Αρ. Κουρτίδη. Η πρότασις μιᾶς Ἀλεξανδρινῆς κυριας. «Ἐνας ἔρως τοῦ Παπαδιαμάντη που τοῦ ράγισε γιὰ πάντα τὴν καρδιά.

Μερικὰ ἀγνωστα ἀνέκδοτα ἀπὸ τὴ ζωὴ τοῦ Ἀλεξ. Παπαδιαμάντη εἶνε ὄφειτε περίεργα καὶ χαρακτηριστικὰ τῆς ιδιορρυθμίας τοῦ μεγάλου μαστηγαπαράφου.

Κάποια μᾶτις ἀπεράσπισε νὰ δώῃ φιλολογικὴ γιορτὴ πρὸς τιμὴν του. Φιαλάσσι ἐκάλεσαν καὶ τὸν Παπαδιαμάντη, ἀλλ᾽ ὁ ἐρωτίμης τῆς Δεκαεμνῆς δὲν ἥθελησε μὲ κανένα τοῦ πρόσωπο νὰ παραστῇ. Ή γιορτὴν ἐν τούτοις ἔγινεν στὸν «Παρνασσό» διόπτηροι λόγιοι ἐπλέξαν ἔγκώμια γιὰ τὸ ἔργο του, δύο κυρίες ἐδάφισαν διηγήματά του, μπηγγέλη μιὰ συγκινητικὴ φύλλη του, κ.λ.π. Άλλ᾽ ὁ Παπαδιαμάντης, διόπτης εἶπε πάλιε, ἐλεύθερος.

— «Ἄχ, πώς θὰ ἥθελα νὰ τὸν γνωρίσω, ἐλεγε ἡ κυρία Κουρτίδη σου πότο σύνγοντις, τὸν γνωστὸ λόγιο.

— Υστερος ἀπὸ λίγη δρῦ, διόπτης της Κουρτίδη ἐπέστρεψε σπίτι τους, ἐκεὶ στὴν πλατεία Κολωνακίου είδαν ἓνα φτωχοντυμένο γέρο γ' ἄγρούτη μηῆ ματαὶ ἀπὸ ἓνα μανάρικο. Ο κ. Αρ. Κουρτίδης ἀνεσκίρητης καὶ δείχνοντας τὸν Παπαδιαμάντης...

— Νά, αυτὸς εἶνε ὁ Παπαδιαμάντης...

— Αύτος; ! Αδύνατον!

Άλλος οὐ παπαδιαμάντης, γιατὶ αὐτὸς ἥταν πράγματι, ἐκατάλαβε διὰ γινόταν λόγος γι' αὐτὸν ἐπευσε νὰ ἔξαφανισθῇ...

Κατὰ τὸ Δεκέμβριο τοῦ 1900 διοιητής κ. Στέφ. Δάφνης - νευροτάτος συντάκτης τῆς «Ἀκροπόλεως» τότε - ἐλαβε ἐντολὴ ἀπὸ τὸν ἀειμένην τὸν Γαρβητλίδη νὰ συναντήσῃ τὸν Παπαδιαμάντη καὶ νά τον παραγγείλη ἓνα δηγήματα για τὸ Χριστούγεννατικό φύλλο. Ο συνάκτης βρήκε τὸν Παπαδιαμάντη στὴ Δεκαεμνή κάτω ἀπὸ ἓν δέντρο, βυθισμένον στὴ ρέμβη του, καὶ τοῦ διεβι θασε τὸ παράλιο του διευθυντοῦ του. Υστερος ἀπὸ κίποιο δισταγμό, ὁ διηγηματογράφος ἐρωτᾷ:

— Εἰπε τίποτα για... χορήματα ὁ κ. Γαρβητλίδης;

— Ναί, μοῦ εἶπε νὰ πάρω ἀπὸ τὸ ταμείο 10 δραχμάς καὶ νὰ σᾶς τις δώσω, διόπτης τοῦ παραδιαμάντη, διόπτος τέλους είτε:

— Λίγα εἶνε... Τούλαχιστον 15 ἐπερτε νὰ σᾶς δώσω.. «Οχι γιατὶ ἔξιζον τὰ γραφομένων μου, ἀλλά γιατὶ τόσα μοῦ χρειάζονται γιὰ νά κάμω Χριστούγεννα!... ***

Ο κ. Ιω. Ζερβός διηγεῖται διὰ μιὰ Αλεξανδρινὴ κυρία, πλουσιωτατάτη χήρα, ἀπὸ θαυμασμὸ στὸ διηγηματογραφικὸ ἔργο του Παπαδιαμάντη, ἐκίνησε καὶ ήρθε στὰς Αθήνας νά τὸν γνωρίσῃ καὶ προσωπικῶς. Σὲ κάποιο σπίτι που ἔγινεν ἡ γνωριμία, η εὐγενικαὶ κυρία τόσο ἔθληκε μάτι την κούβεντα τὸν Παπαδιαμάντη, ὅστε τοῦ ὑπέβαλε καυδοφόρη τὴν πρότασι πού νὰ τὸν κάμην σύνχυτο της. Συγκινημένος ὁ Παπαδιαμάντης, ἀπήντησε.

— Σᾶς ενχαροιστῶ πολύ, κυρία μου, ἀλλά γιὰ μένα δὲν εἰνε πειά καιρούς νὰ κάμω οἰκογένεια...

Τὴν ἔχαιρότητας κατόπιν καὶ ἔψυγε...

Είνε γνωστὸν διὰ τὸ Σκιαθίτης συγγραφεὺς, στὴν πρώτη του νεότητα, εἰχε ἀγαπήσει μὲ πάθος καὶ κοπέλλα συμπατειώτιστά του, ἡ δόπια πέθανεν. Απὸ τότε δὲν ἥθελησε ν' ἀνοίξει τὴν καρδιά του σὲ ἄλλον ἔφωτα. Τὸ αἰσθήμα αὐτὸς, τὸ ἀγνότατο, διαφαίνεται μέσα σὲ δάφορα διηγήματά του, καὶ πρὸ πάντων στὸ «Ο λόγος της ζωῆς».

Στὸ ἄλλο φύλλο θὰ σᾶς διηγηθοῦμε ἓνα ἀκόμη τραγικότατο ἀνέκδοτο τοῦ ἀλησμονήτου Σκιαθίτου διηγηματογράφου.

Ο Παληὸς

ΣΟΦΑ ΛΟΓΙΑ

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΚΑΙ Ο ΕΡΩΣ

— Η ἀγάπη καὶ ὁ μόσχος εὔκολα φανερώνονται.

— Ο άνδρας εἶνε μὲν φωτιά, η γυναίκα τὸ σπίτιο καὶ διάβολος ἐκείνος ποὺ φωτιά τὴν φωτιά καὶ τὴν ἀνάβει.

— Η υπομονὴ εἶνε μιὰ ἀπὸ τις πειδού δύσκολες τέχνες. Η γυναίκας δὲ μποροῦν νὰ τὴν μάθουν, ἀλλά τὴν διδάσκουν.

— Πέφτω νὰ κοιτάζω πάντας στενοχωρημένος γιατὶ σκέπτομαι πώς ὁ Αδάμ παντρεύτηκε στὸν ὑπνο του!...